

สื่อการเรียนรู้

หัวข้อที่ 3 ผลกระทบของเทคโนโลยี

จุดประสงค์

1. วิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยีทั้งด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
2. เสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบของเทคโนโลยี

บทนำ

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงอยู่กับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ มั่นคงและเติบโตอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การยกระดับคุณภาพ ชีวิต อย่างไรก็ตามมนุษย์จำเป็นต้องเตรียมรับมือกับ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ การพัฒนา และการสร้าง เทคโนโลยี ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นในบทนี้ผู้เรียน จะได้เรียนรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ การพัฒนา และ การสร้างเทคโนโลยี ประกอบกับการหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น

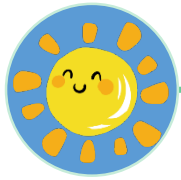
ผลกระทบของเทคโนโลยี

ผลกระทบของเทคโนโลยีสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

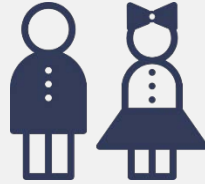

ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อมนุษย์และสังคม

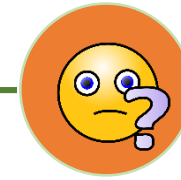

ผลกระทบด้านบวก

- ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้อายุขัยของมนุษย์ยืนยาวขึ้น แม้อยู่ในชนบทก็สามารถได้รับการรักษาทางการแพทย์ได้อย่างทันที่
- ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เช่น หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมีการนำมาใช้แทนที่มนุษย์ในกิจกรรมที่อันตราย และช่วยทำให้มนุษย์ไม่เสี่ยงกับปัญหาสุขภาพในการทำงาน
- ทำให้ชีวิตของมนุษย์มีคุณภาพดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวก

มนุษย์และสังคม

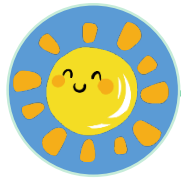

ผลกระทบด้านลบ

- เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ (aging society) เพิ่มขึ้น
- ก่อให้เกิดภาวะการว่างงานเนื่องจากมีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติแทนที่มนุษย์ในอุตสาหกรรมหนัก ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม

ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อเศรษฐกิจ

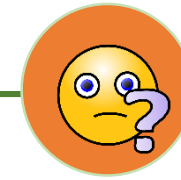
ผลกระทบด้านบวก

- การมีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ช่วยทำให้ประหยัดต้นทุนการผลิต ผลิตสินค้าได้ในปริมาณมาก และสินค้ามีประสิทธิภาพสูง
- มีรายได้จากการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น
- มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด
- ทำให้เกิดการก้าวหน้าของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างที่ชัดเจน คือ การปฏิวัติอุตสาหกรรมที่มีการนำเครื่องจักรมาใช้แทนแรงงาน

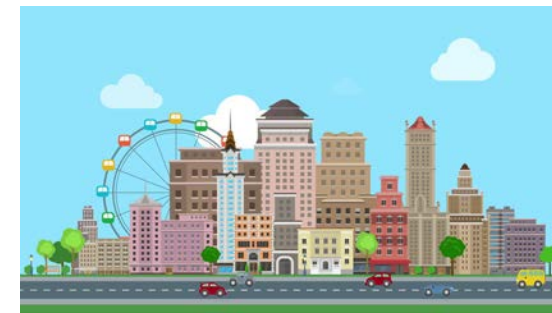
เศรษฐกิจ

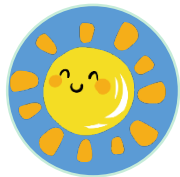
ผลกระทบด้านลบ

- เมื่อกลุ่มธุรกิจรายใดมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากว่ารายอื่น อาจก่อให้เกิดการผูกขาดทางการค้า คือ ไม่มีผู้ผลิตรายอื่นสามารถ ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันมาแข่งขันในตลาดได้
- เกิดปัญหาการย้ายถิ่นของแรงงานจากสังคมชนบทสู่สังคมเมืองเกิดเป็นชุมชนอุตสาหกรรม

ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อสิ่งแวดล้อม

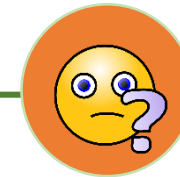

ผลกระทบด้านบวก

- นำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงธรรมชาติ ให้เหมาะสมต่อการใช้งานและความต้องการของมนุษย์ เช่น โครงการแก้มลิงดิน
- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบำบัดของเสียจากกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม หรือภาคครัวเรือน เช่น เทคโนโลยีบำบัดน้ำเสีย

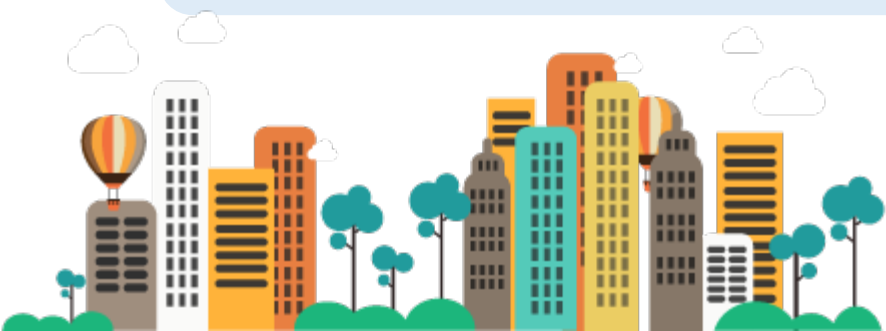

สิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านลบ

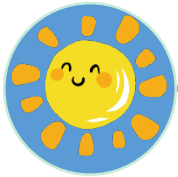
- การพัฒนาและการสร้างเทคโนโลยี ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางดิน น้ำ อากาศ เสียง หรือการปนเปื้อนของสารพิษ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

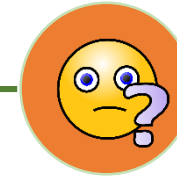
ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีกรณีการสร้างสนามบิน

ผลกระทบด้านบวก

มนุษย์และสังคม

ผลกระทบด้านลบ

- การคมนาคมขนส่งสะดวก ทั้งในการเดินทางของมนุษย์ และการขนส่งสินค้า อุปโภค บริโภค
- เพิ่มทางเลือกในการเดินทาง และใช้เวลา น้อยลง

- มีการเวนคืนที่ดินทำให้มีการย้ายที่อยู่
- ปัญหาจราจร ปัญหามลพิษทางเสียงส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในบริเวณข้างเคียง

↓ แนวทางแก้ไข

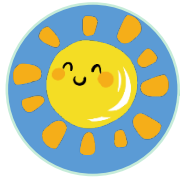
- หาพื้นที่ ที่เหมาะสมในการสร้างสนามบิน เช่น พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งที่อยู่อาศัย
- การเวนคืนที่ดินจะต้องให้ราคาที่เป็นธรรมกับประชาชน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีกรณีการสร้างสนามบิน

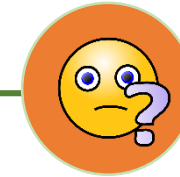

ผลกระทบด้านบวก

- รายได้เพิ่มขึ้นจากระบบขนส่ง
- เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น
- เพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร ใช้เวลาในการขนส่งน้อย ทำให้สินค้ามีความสดใหม่สามารถขายได้ในราคาสูง

เศรษฐกิจ

ผลกระทบด้านลบ

- งบประมาณในการก่อสร้างสูง
- รัฐบาลต้องระดมทุนหรือกู้เงินในการก่อสร้าง อาจก่อให้เกิดหนี้สาธารณะ

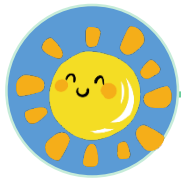
แนวทางแก้ไข

- รัฐบาลต้องหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม
- วางแผนในการดำเนินงานอย่างรัดกุม สามารถตรวจสอบได้

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

ผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีกรณีการสร้างสนามบิน

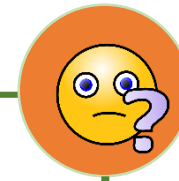

ผลกระทบด้านบวก

- การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านลบ

- มลพิษทางเสียง เนื่องจากการบิน
- มลพิษทางอากาศ จากการเผาไหม้เครื่องยนต์
- มลพิษทางน้ำ เนื่องจากการปล่อยสารเคมีเป็นพิษที่เกิดจากการทำความสะอาดเครื่องบินลงสู่แหล่งน้ำ

แนวทางแก้ไข

- กำหนดวิธีการบินที่ปลอดภัยและทำให้เกิดเสียงดังน้อยที่สุด
- ใช้ระบบบำบัดน้ำเสียที่ทันสมัย ไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่ธรรมชาติ
- สนามบินต้องสร้างให้ห่างจากที่อยู่อาศัยระยะทาง 30 กิโลเมตร

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

ผลกระทบของเทคโนโลยีการขุดเจาะน้ำมัน

ผลกระทบด้านบวก

เป็นพลังงานหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยน้ำมันที่ผลิตได้นำไปในการผลิตกระแสไฟฟ้า โรงงานอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงรถยนต์ เป็นต้น

ผลกระทบด้านลบ

1. เกิดการรั่วไหลหรือปนเปื้อนของน้ำมันดิบจากการสำรวจ ขุดเจาะ ผลิต และขนส่งสู่ทะเลและบริเวณท่อขนส่ง
2. ทำลายพื้นที่ และสภาพแวดล้อมบริเวณแท่นเจาะน้ำมัน
3. เป็นการรบกวนสัตว์น้ำที่อาศัยในบริเวณแท่นเจาะน้ำมัน
4. ทำให้สูญเสียพื้นที่ในบริเวณท่อขนส่งน้ำมัน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

ผลกระทบของเทคโนโลยีการขุดเจาะน้ำมัน

วิธีการป้องกันปัญหาที่เกิดจากเทคโนโลยีการขุดเจาะ

1. ป้องกันการรั่วไหลขณะมีการขนถ่าย
2. ออกแบบระบบป้องกันการรั่วไหลทั้งแท่นเจาะและระบบขนส่งให้ตรงตามมาตรฐาน
3. กำหนดและจัดทำแผนที่ความเสี่ยงน้ำมันรั่ว
4. จัดทำระบบเตือนภัย ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น บริเวณที่มีการสร้างแท่นขุดเจาะน้ำมัน บริเวณสายส่งหลัก
5. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการขนส่งน้ำมัน ชนิด ปริมาณ คุณสมบัติของน้ำมัน แต่ละชนิดที่ขนส่ง
6. สร้างเครือข่ายชุมชนในพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบสถานการณ์

แนวทางการแก้ปัญหา

1. วิธีการดุดซับคราบน้ำมัน เป็นการนำวัสดุที่มีสมบัติในดุดซับน้ำมันช่วยในการกำจัดคราบน้ำมัน
2. การใช้แบคทีเรียที่ชอบกินน้ำมันในการกำจัด
3. การเผา เป็นการกำจัดน้ำมันที่มีความหนา 3 มิลลิเมตรขึ้นไป แต่ก็ก็จะเกิดปัญหาตามมาด้านมลพิษทางอากาศ
4. ใช้สารเคมีในการกำจัด เพื่อให้น้ำมันแตกตัวเป็นโมเลกุลเล็ก ๆ

ข้อสังเกต ในการเลือกเทคโนโลยีในการกำจัดคราบน้ำมันนั้น จะต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เกิดการปนเปื้อน

เห็นได้ว่าการพัฒนาหรือสร้างเทคโนโลยี จะต้องมีการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของเทคโนโลยีนั้นก่อน จากนั้นหาวิธีการป้องกันแก้ไข ต่อเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี และยังคงคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ที่จะได้รับผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

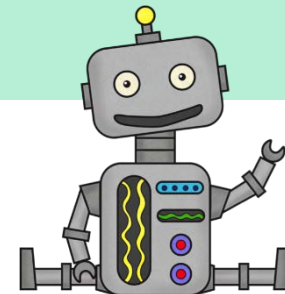
ผลกระทบของเทคโนโลยีหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (industrial robot)

ผลกระทบด้านบวก

- สามารถทำงานที่ยาก เสี่ยงอันตราย แทนมนุษย์ได้
- เกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการทำงานน้อยลง ส่งผลให้สูญเสียวัตถุดิบจากการทำงานน้อยลง
- ชิ้นงานที่ได้มีคุณภาพสูง และมีความสม่ำเสมอ ด้วยระบบการทำงานที่มีความเที่ยงตรง
- ผลิตชิ้นงานได้ปริมาณมาก เพราะสามารถทำงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด
- ลดต้นทุนการผลิต ด้านแรงงาน ในการสรรหาคนงาน และการฝึกทักษะ

ผลกระทบด้านลบ

- ✓ ลงทุนสูง ใช้ไฟฟ้าจำนวนมาก จำเป็นต้องมีแหล่งสำรองพลังงาน
- ✓ มีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาที่สูง และต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
- ✓ เกิดขยะอิเล็กทรอนิกส์จากชิ้นส่วนเครื่องจักร
- ✓ เพิ่มอัตราการว่างงาน เนื่องจากมีการใช้หุ่นยนต์ทดแทน

ตัวอย่างการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยี

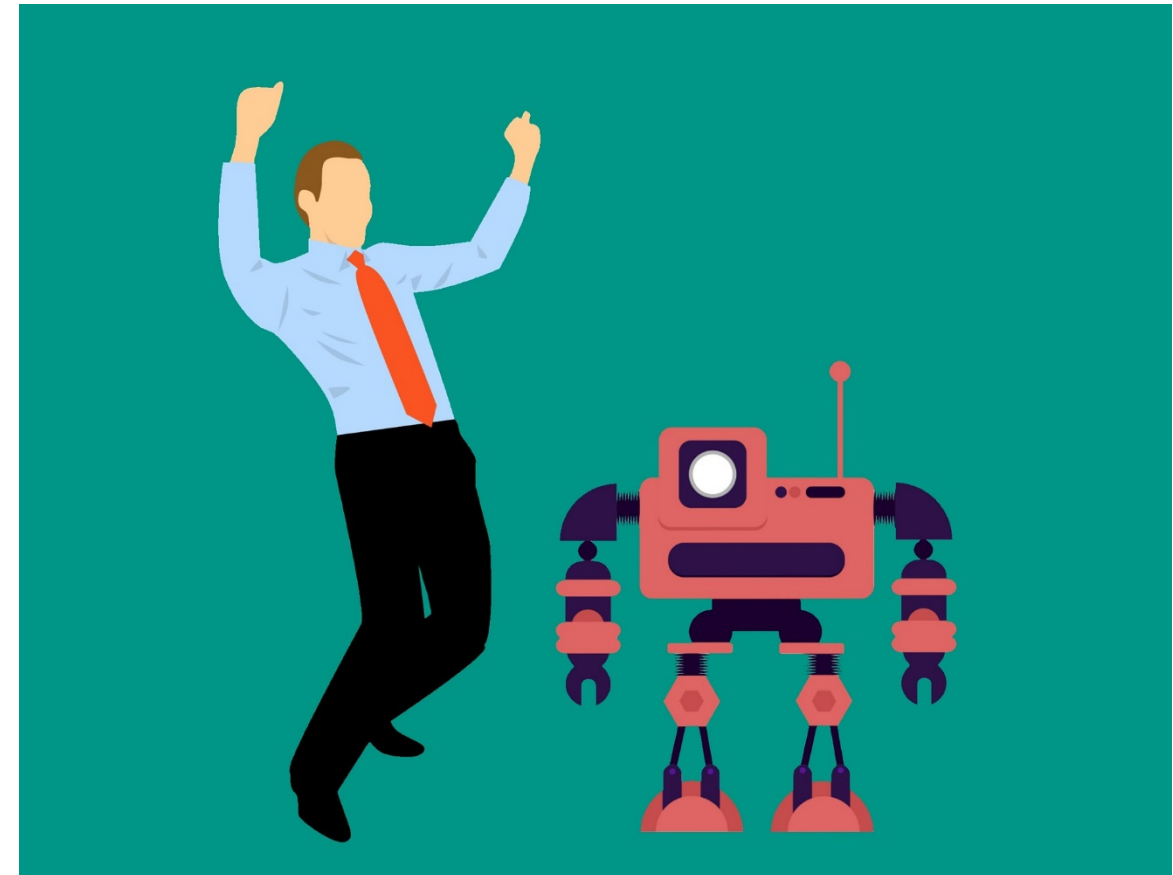
ผลกระทบของเทคโนโลยีหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม (industrial robot)

วิธีการป้องกันปัญหา

1. ต้องมีแหล่งสำรองพลังงาน
2. ต้องมีระบบจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักวิชาการ
3. มีกฎหมายรองรับการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์
4. พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เท่าทันเทคโนโลยี

แนวทางการแก้ปัญหา

1. จัดหาเทคโนโลยีหุ่นยนต์ที่ประหยัดพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. นำชิ้นส่วนของขยะอิเล็กทรอนิกส์มารีไซเคิลใช้ใหม่
3. ปรับปรุง และยกระดับฝีมือแรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการใช้ การพัฒนา และการสร้างเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ นั้นก่อให้เกิดผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อมนุษย สัตว์ สิ่งมีชีวิต เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องรู้จักวิธีการคิดอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม